

KICSINY GYERMEK

ajkáról hangzott el a minap egy iskolai vallásórán: „...én tudom, hogy amikor imádkozom, a jó Istennel beszélgetek.” Az emelt fő, a nyílt arc és a tiszta tekintet igazolta a szavak őszinteségét. Az alkalom, a környezet, a hangulat is olyan volt, hogy csak igazat lehetett mondani. Megérezhette a hallgató, hogy a gyermek már átélte és megtapasztalt igazságról tesz bizonyosságot. A lány, sok mindent még nem értő, homály előtt virág módján félve összecuszkodó, de napfényre beldogan kitaruló gyermekléleknek élménye volt; nem bizonytalan és sejtéses, hanem erős, határozott, testet-lelket betöltő. Hol, mikor született ez az élmény és remegett át a bontakozó élet finom hurjain, nem lehet tudni. Talán az apró ágyascskában, barna esti órán, amikor imára kulcsolódtok két kicsi kéz. Vagy az asztal mellett, ahol az áldás szavai adtak igazi ízt és tápláló erőt az ételnek. Ő maga, szülői, egész környezete, mi már csak az eredményt, az élmény hódító és diadalmas megnyilatkozásait érzékelhetjük. A gyermek megtanult imádkozni és megtudta, hogy van Isten s ezzel az Istennel beszélni lehet. Olyan, mint a jó édesatyja: erős és szerető szívű. Meghallgatja azt, aki hozzá fordul, aki imádságával keresi őt. Nem betanított, erőszakolt többé szívének meggyőződése, hanem eleven megrendítő, sorsdöntő belső világosságból táplálkozik. Ennek a gyermeknek a hite bizonyára növekedni fog, mert mindig keresi az alkalmat, hogy Istennel beszélgesse. Imádkozzék hozzá. A szülők boldogok lehetnek, hogy gyermekük ezzel a lelki ajándékkal gazdag. Megtalálta álmaik forró vágyát: a boldogság forrását. Igazolta a nagy törvényt: *hívő szülők tudnak csak olyan gyermekeket nevelni, akik életük céljául Isten akaratának keresését és teljesítését tartják.* (kp)

XI. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM.
1943. ÉVI MÁRCIUS HÓ 1.

E G Y S É G

A debreceni Protestáns Lap február hetedik számában összefoglaló cikket olvashatunk azokról a református és róm. kath. részről elhangzott megnyilatkozásokról, melyeket a magyarság leki egységének a munkálása érdekében mondtak el, vagy irtak le, igen tekintélyes emberek.

Ezekre a jószándéku közeledésekre gondolva, meg kell látnunk, hogy Isten a keserüből is tud édeset fakasztani. A keserű jelen kiváltja a jövőre nézve azt az édes reménységet, amikor egy lesz a nyáj (nem az akol lesz egy) és egy pásztornak engedelmeskedik a világ térségein szétszóró nyájnak minden juha. Ez az egység „nem a zsákbazárt homokszemek egysége lesz, hanem a közös, többől táplálkozó szőlővesszők.” (Keresztes I.)

Nem célom eszmei sikon boncolgatni e fényes, vezető elmék nyilatkozatait. Az egység gyakorlati megvalósítása terén szeretnék néhány igénytelen gondolatot, vagy talán csak ötletet fölvetni.

A címekről. Szabó Dezső: Az egész látóhatár c. művében valami kegyetlen gunnya ír a címekekről, amik mesterséges gátakat építenek magyar és magyar ember közé. Egy egyszerű embernek, ha valami panasza van, vagy ha valamit kérni szeretne, eszébe se jut, hogy egy beadványt, egy kérvényt maga írjon meg; nem azért mintha nem tudná kifejezni kívánságát, hanem azért, mert nem tudja, hogy szólítsa meg az ügyében illetékes személyt, vagy hivatalt. Milyen finom érzék kell ahoz, hogy egy levelet, egy kérvényt tisztelettel, teljes tisztelettel, mély tisztelettel, vagy alázatos tisztelettel fejezzünk be.

Ujabbán többfelől hallottunk egészséges hangokat, sőt hivatalos intézkedéseket is, amik el akarják távolítani ezt az értelmetlen korlátot magyar és magyar ember közül. Jól esik tudni arról, hogy rangkor-ságos világunkban van olyan méltóságos ur, aki a cselédeitől most sem fogad el más címet csak a tekintetést. Valószínűleg úgy gondolkozik, ha az erdélyi fejedelmeknek elég volt a nagyságos cím, miért ne elégedhetnénk mi meg a tekintetessel.

Igaza van Szabó Dezsőnek, tisztelet csak egy van, azt nem lehet fokozni, sem kisebbiteni. A címekben, a megszólításokban való daskálást, ezt a keleti csökevényt gyökeresen ki kell irtani a magyar egység útjából. Ezzel nem vétünk a tisztes tradíciók ellen, mert ez ujkeletű szolgálalkúság. Viszont a tisztességes megszólításhoz, az emberséges hang elvárásához mindenkinek ioga van. Nem lehet, hogy magyar ember egy másik magyar embert semmibe vegyen, úgy szóljon hozzá, hogy jóérzésű emberek ezen megütkezzenek, vagy éppen utálkozzanak. A magasabb társadalmi állás, vagy hivatali rangnak legyen velejárója a lelki választékosság. Kevesebb meghunyászkodást fölfelé, több megbecsülést lefelé — ott lesz középen a magyar egység uija.

A köszönésről. A címeknek idétlen testvére a köszönésünk. Ki tudná megmondani, hogy társadalmi érintkezésünkben hányféle-keppen szoktuk egymást köszönteni, éppen a címek miatt. A van szerencsém, alázatos tiszteletem, ajánlom magamat, pá és kjszti hánd (így!) csak a legismertebbek, egy jó társaságban ember tiszteletnyit

M O Z A I K

tud és hasznát ezekből a finomságokból. Milyen f reartések, bántó dások származtak már abból, hogy valakit nem úgy köszöntöttünk, amint azt neménél és társadalmi állásánál fogva elvárta volna.

A római katolikus egyház harcot indított a káromkodás ellen. Nagyon helyesen tette. Támogassuk minden erőnkkel ebben a küzdelmében, mert nem lehet naponként könyörögni a hitetlenség ellen és közben a káromlás köveit dobálni az égre.

Jó lenne azonban elindítani egyidejűleg egy olyan akciót, hogy helyén és idején pedig emlegessük az Isten nevét. Nem új dologt kívánnék kezdeményezni, csak egy kicsit visszakanyarodni őseink tisztességes és szép szokásához és köszönésünkbe újra belefoglalni az Isten nevét. Adjon Isten jó napot! Isten áldja meg! Ez nem lenne különködés, nem lenne új forma, csak az, amit tisztáérzésű jó református magyarok most is használnak, de amit mi már nem tartunk elég kultur-formának.

Nagyon illetékes emberek előtt tettem már azt a javaslatot, hogy térjünk rá egyöntetűen erre az ősi köszönési módra. De nem tudtunk állástfoglalni a javaslat mellett, mert feltettük kockára tenni társadalmi elfogadhatóságunkat. Hallottam viszont, hogy egészen szélsőséges hajlamú emberek mérték így köszönni: Adjon Isten! Minden köszönésünk egy kis hitvallás is lehetne, meg egy lépés az egység, a keresztyén magyar egység felé.

A ruha. Utjában áll az egységnek a ruha. Milyen másképp viselkedünk a különböző ruhákban megjelenő emberekkel szemben. Nem régen együtt utaztam szabadságos katonákkal. Az egyik állomás polgári ruhába öltözött emberek szálltak fel a vonatra és azonnal baráti beszélgetésbe kezdtek a katonákkal. Hamarosan kitűnt, hogy pár hónappal ezelőtt még együtt katonáskodtak, csak ezek a polgárok már leszereltek. A katonák viselték az igazán nem diszes, de nagyon tisztességes honvéd ruhát, a leszerelt fűlusiak a maguk polgári gesztye gúsznyáját piszkosan, szakadozotlan. Valom én is, hogy nem a ruha az ember, — és meg is bíztos, hogy más szemmel nezzünk egy egyenruhás honvédre, mint egy lógó ruhájú szegény magyarra.

Akkor eszembe jutott, nem lehetne valahogy egységesíteni a ruházódásunkat. Vannak is már ilyen kezdeményezések a magyar ruha, a levante ruha stb. viseletben. Ahol tulsok még most is a fényűzés, a hóbort ott valamit lenyesni, ahol tulsok a rongy ott betakarni, hogy így mindenki emberi módon jelenne meg embertársai között és így emberségesek lennénk az egymással való érintkezésünkben is.

Mi lenne a népviselettel? Megmaradna ünnepi dísznek a boldo dabb időkben. Pitykés dölmany, gyöngyös pártá nem való aratáshoz, csépféshez, viszont honvéd ruhában már láttam végeznie ezeket a munkákat is. Valami olyan ruha kellene ami az íróasztal mellett, a gyárban és az ekeszarva mellett megfelelné, magyar volna és tisztességes volna.

A komoly időknek megfelelően le kell egyszerűsíteni az életformákat. A finn asszonyokról olvastam, hogy annyira egyszerűek ruhájukban, megjelenésükben és érintkezésükben, hogy csak hosszabb beszélgetés után véletlenül tudja meg az ember, hogy a férjük miniszter vagy hadsereg parancsnok s ők maguk valamelyik tudományos intézetnek, vagy banknak a vezetői.

A ruha-csodák és kalap költemények igézete és fertőzete (nemcsak a moziban) utjában áll az egységnek.

Van abban valami fölemelő és kibékítő, hogy egységes kenyeret eszünk. (Aki most még nem eszik, majd eszik később az is.) A legfontosabb dologban már találkoztunk. Nem fehérebb a kenyere az íróasztali munkásnak, mint a földmives napszámosnak — csak kisebb.

Kicsi dolgok ezek az egységek nagy ügyében? Lehet. Én azonban mégis úgy érzem, hogy a magyarság nagy tömegeit, nem dogmatikai rendszerek választják el egymástól, hanem többek közt efféle apróságok.

Ha van valami megszívlelendő, életre való ezekben az ötletekben fogjunk össze és azt valósítsuk meg.

N. S.

Őszinte beszéd címen hangzik el a rádióban vasárnaponként sok komoly figyelmeztetés. Epen ideje, hogy őszintén megbeszéljünk mindent nemzeti, társadalmi, egyházi téren. Kár, hogy mindenik téren legtöbbször kerülgetik a kellemetlen igazságokat. Pedig a javításnak, a haladást gátló okok kiküszöbölésének első feltétele az őszinteség, a hibák meglátása és megszüntetése. Nem segít bennünket sem hibánk és a közös bajok felismerésében és azoktól megszabadulásban az, aki hibáinkat és a közös hibákat takargatja. Az igazi jóbarát inkább figyelmeztet azokra. Csak gyengésségre mutat, ha félünk a hibák feltárásától és „kemény beszédnek” minősítjük azt, amely fájdalmas igazságokat állapít meg. Rá kell magunkat nevelnünk arra, hogy el tudjuk viselni a kemény igazságokat és meglegyen az erőnk ezeknek a megszüntetésére. Csak így juthatunk előre.

Diákok az Otthonban Egyik vasárnap délután elég népes társasága volt az ifjuságnak. Diákok mellett iparos, kereskedőifjak, mezőgazdasági szakiskolai tanulók, egyelőre idegenül álltak egymás mellett, nézegettek, nem akadt közös téma a beszélgetésre, még kevésbé a rendszeres tárgyalásra. Pedig milyen sok beszélni való lenne. Hiszen mindannyian református magyarok, akiknek drága a nemzet és egyház jövője, akiket minél előbb, minél teljesebben be kellene kapcsolni ennek a jövődöntőnek a kiunkálásába. Bármilyen intenzív ifjusági munka folyik az egyes egyházrészekben, az egyes iskolák diáksága között, amellyel is komoly hivatás vár az otthonra. Ott kellene, sőt minél előbb kell öszszegyűlni vasárnaponként az ifjuságnak. Találkozni a tarjáni ifjunak az újvárosival, a diáknak a kereskedősegédde vagy tanonccal. A KIE négyes programja keretében ott kell megbeszélniök, mi a köteleességük egyházuk jövője érdekében, mit tehet a tarjáni, újvárosi, mit az újtemplomi. Ki tud új ötleteket, gondolatokat felvetni. De ott halhatják meg a helybeliek a más gyülekezetből való, itt diákoskodó gimnazisták gondolatait, terveit, beszámolóit is. A leányokkal ilyen egyházrészek közötti összejöveteleket tart egyik lelkipásztor felesége. Hisszük, hogy a jövő kialakítja ezt a gyönyörű munkát a fiúk számára is. Így látjuk az Otthon hivatását a diáktestvériség szolgálatában. — Nagy örömmel látjuk többször diákok írását az OTTHON-ban. Szeretnénk, ha ehhez a kérdéshez hozzászólnának, elmondanák erre vonatkozóan gondolatukat. De megírnák azt is, hogyan tudnának bekapcsolódni ötletességükkel, tudásukkal, ügyességükkel a vásárhelyi ifjusági munkába.

IGY KELLETT MEGTANULNUNK...

Most a kelet felé néző szemmel egyetlen dolgot vegyünk ki abból az irtózatos küzdelemből, — a fanatizmust. Többször volt már harcunk az oroszokkal a történelem folyamán, de azzal a szívós, elszánt, fanatikusan harcoló oroszokkal nem. Ez pedig annak a sátáni bár, de totális **nevelőhatásnak** az eredménye.

Nevelés. Igen, ez a szó benne a legfontosabb számunkra. S egyben a legfigyelemreméltóbb is.

Ezek tanulsága szerint nekünk a nevelésről eddig alkotott véleményünket föltétlenül **revízió alá** kell vennünk. Mert bár egyikünk többet, másikunk kevesebbet, de **ennyire döntő, egyetemes** szerepet senki sem adott neki. Szerény képességünk tartottuk a nevelést, amely inkább csak az **adott jó tulajdonság erősítésére**, irányítására, s az öröklött rossz akadályozására volt hivatva. És még egy: **törődék nevelés** volt ez, akár az iskola, akár az otthon adta, mert a „növendéket” az általunk nevelésre szánt időnél **sokkal terjedelmesebb időegységben** látta el az utca, a társaság, rossz könyv, mozi, általában a sok rossz (nevelésünk irányával **ellentétes**) hatás. Ezért annak eredménye is leromlott s a csökkentett eredmény folytán a nevelést **kicsiny potenciájú tényezőnek** tartottuk az ember életében.

Amire pedig most rá akarunk térni: a **vallásos nevelés** terén még **rosszabbul** állott a helyzet. Most kellett megtanulnunk, a szovjet példán, hogy a nevelés nagyon nagy erő, **még egy hamis és koldussá tevő torzieszmé** szolgálatában is, — ha az a nevelés **totális**. Mennyivel inkább annak kell lennie egy igaz és tiszta cél érdekében, mint pl. a vallásos nevelés érdekében is. Csak akkor annak **hitte!**, **lélekkel és totálisan** átadott nevelésnek kell lenni. Ne lásson semmi más hatást a növendék, **ne lásson ki** a vallásos nevelésünk kerítésén,

mint ahogy a szovjet kerítésén se lehet kilátni. Ha a szovjet egy hazug ügyért tudott ekkora erőt kifejteni s eredményt elérni, **egy igaz ügyért mennyivel inkább kell tudni?**

Azzal végzem, hogy valamikor azt olvastam, hogy egy színész és egy pap beszélgetnek egymással és a pap csodálkozva is,

meg irigykedve is, megkérdezi a színésztől: hogyan tud olyan hatást elérni? A színész azt feleli rá: azért, mert én a **valótlan** úgy játszom meg pontosan, mint ha csupa valóság volna, te pedig a **valóságról** tanítasz, úgy, mintha tiszta valótlanosság lenne.

Keresztyénség! Reformátusok! Nevelők! Ébredjünk!!! Habár szégyenünk, de legyen belőle is hasznunk, ha így kellett is ezt megtanulnunk!...

Hódmezővásárhely, 1943. február hó 27.

MEGHIVÓ

A Hódmezővásárhelyi Református Keresztyén Ifjúsági Egyesület folyó évi március hó 7-én, délután 4 órakor tartja

évi rendes közgyűlését

a Református Otthonban, melyre tagtestvérünket szeretettel meghívjuk és megjelenését kérjük. Mivel a február 21-én összehívott közgyűlés határozatképtelen volt, ezért alapszabályunk értelmében a március 7-ére összehívott közgyűlés a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határozatképes lesz.

Tárgysorozat:

1. Titkári jelentés.
2. Szenior csoport jelentése.
3. Könyvtári jelentés.
4. Iratterjesztő jelentése.
5. Otthon ujság jelentése.
6. Pénztári jelentés.
7. Számvizsgálóbizottság jelentése.
8. Jövő évi költségvetés előterjesztése.
9. Tisztikar részére a felmentvény megadása.
10. Új tisztikar megválasztása.
11. Indítványok.

Testvéri szeretettel:

Varga János
ügyv. elnök.

vitéz Imre János
elnök.

Vallás és állam

III.

6. A világi szellemiség támadásának másik frontja a társadalom és politika. A helyzet ugyanis az, hogy a politikai és társadalmi élet funkcióinak az ellátását egyre jobban a világi intellektualizmus emberei ragadják magukhoz. Az egyház a leg több helyen ezt a frontot minősítette élet halál kérdésének, nem véve észre e kérdés csoport másodlagos, okozati voltát. A lelki és szellemi sikon meghátráló vallás elveiben már szinte nem is különbözik a világi szellemiségtől, tehát nem is teljesítheti azt az isteni misszióját, hogy az embert kiemelje a materialis technikai világ szövedékéből, kiemelje az önzés, kapzsiság, hatalmaskodás egyetemes világrendszerek (kapitalizmus stb.) által is elmélyülő élet-

szemleletéből.

7. Az evangéliumi keresztyénség s annak hűséges hordozója éppen nem ilyen célokra hivatott el, hanem a krisztusi, tehát egyetemes igazság hirdetésére és képviselésére. Annak a szüntelen hangoztatására, hogy az ember nem biológiai komplum, (mert az mellékes) hanem lélek lakik benne, az Isten lelke, ami értéket kölcsönöz neki s egyedül csak ez kölcsönöz neki értéket. Ez az isteni lélek emeli fel a szellemiség és lelkiség szférájába, ennek megbecsülése és értékelése az, ami keresztyénné tesz, szembeállít bennünket a világ minden más emberével, nem pedig az erő, a hatalom, az anyag tisztelete. Az egyházak kebelében már néhány évtizede meg-

indult az erjedés folyamata, amit a protestánsoknál Berók Károly és társainak működése, a katolikusoknál pedig a „Rerum novarum és Quadragesimo anno” enciklikák jeleznek. A megújuló egyházak és a mai totalitásra törő államok harmóniája. Ezen a téren csak a totalis államok uralmi elveinek „totalis” fordulatát hozhat lényeges változást.

Gyáni Imre

Presbiteri ülés

Presbitériumunk 1943. febr. hó 27-én szép érdeklődés mellett ülést tartott.

Megelégedéssel vette a presbitérium tudomásul, hogy az egyházkerület 1942-43. évre 2.000 P. segélyben részesítette a leánygimnáziumot, továbbá a f. hó 16-án tartott egyházmegyei tanácsülés összehívását, ill. megtartását. Kovács Sándor tarjáni presbiter elhalálozása alkalmából a presbitérium részvétét fejezte ki. Helyette Török Bálint eddigi pótpresbitert hívták be. Seress Béla tarjáni paróchus lelkész megválasztását az esperes jóváhagyta. Beretzky Sándor 4 heti betegszabadságra ment. Gazdasági bizottsági tagok közé Cs. Szűcs Mihály susáni presbitert hívták be. Dr. Somogyi József óradíj emelési kérelmét elfogadta, továbbá a kisegítő tanítókra, tanárookra, segédlelkészekre is kiterjesztette a háborús fizetés emelést. Megalakult a belmissziói bizottság. Elnöke Seress Béla lett, valamint az egyházrészek előterjesztése alapján tagjai lettek: Szőke Ferenc, Szőke Béla, dr. Nagy Gábor, Seress Béláné, vitéz Imre János, ifj. dr. Csáky Lajos, K. Szűcs András, Hegedűs Sándor, Molnár Imre, Kasza István, Nagy Béláné, Kurucz Istvánné, Balogh Pál, Kolumbán Sándorné, Dely Lajos, dr. Kardos Sándorné. A belm. bizottságnak tagja még az egyház elnöksége, lelkész kar, intézetek igazgatói, diakonisszák.

Cs. Szűcs Ferenc és neje 100 P.-t adományoztak a tarjáni

templom alapra házasságuk 60. évfordulója alkalmából, a presbitérium legmelegebb elismerése mellett. A szanki és érsekújvári templom-építésére adományt küldött a presbitérium. A leánygimnáziumban kisegítő tanárokat alkalmazza a presbitérium. Takács Jánost, Szabó Kálmánt és Serfőző Rózát. Sajnálattal vette tudomásul a presbitérium dr. Pelle Erzsébet leánygimnáziumi tanár eltávozását, aki a nagyváradi ref. gimnáziumban nyert alkalmazást. Dr. Pelle Erzsébet a leánygimnázium első alapító tanárai között volt, akinek eltávóztatása veszteséget jelent.

HIREK

Ó templomi ünnepély volt február hó 21-én. Tamás Ferenc egyházmegyei missziós lelkész, Pál ap. Timóteushoz írt II. lev. I., 7. verse alapján a KIE. munkáról beszélt. Előadásának három fővonása volt. Először erőforrásunkra hívta fel figyelmünket, amint az apostol is figyelmezteti Timótheust, hogy a keresztyén embernek erőforrása csak az Isten lehet, hiszen nem a féltelmek lelkét, hanem az erőnek lelkét adta az Isten a keresztyén ember számára. Es ez az erőforrás minden küzdelemben, háborúságban szenvedésben és nyomorúságban olyan bázisa a keresztyén embernek amivel le tudja győzni a félelemnek a lelkét. Másodszor a szeretettel kapcsolatban meg kell tanulnunk, hogyan kell egymást szeretnünk. Józanságnak a lelkét ez a harmadik rész — adja Isten, hogy józanul kell élnünk s ezt a józanságot a keresztyén ember életének erkölcsi tisztaságában és fedhetetlenségében látja. Az ünnepesen Győrffy József Sajó S. „Magyar ének 1919-ben” című versét szavalta, Szabó Lajos főisp. titkár énekelt, Halmi Imre orgonán játszott. Az ünnepség Márton Árpád elnöklelkész záróahitával ért véget.

Március 14-én tartjuk legközelebbi templomi ünnepétünk, melyre már most felhívjuk híveink figyelmét Ünnepi beszédet Imre Lajos egyetemi tanár tartja, a műsor többi részét a leánygimnázium kitűnő növendékei adják.

Március 3-i szeniőr összejövete-
lünkön Kiss János nemzeti titkár tart előadást. Előtte kedden este a népőiskolásokkal és a KIE. ifjúsági csoportjával tart összejövetelt.

Február 17-i Szeniőr összejövetelünkön Nagy Béla „Madách ember tragédiája és a biblia” címmel tartott előadást. Az összejövetelen a népőiskolások is részt vettek.

Háziipari kiállítás és vásár nyílt meg február 28-án a Tisza-szálló külön termében. A kiállításra azért hívjuk fel olvasóink figyelmét, mert a kiállítást a szentesi KIE buzgó tagja Rozgonyi József rendezi egyesületünk támogatása mellett.

Az Otthon újságot ezentúl a helybeli hadikórház protestáns sebesülteinek részére is megküldjük.

Temetésről ballagok haza . . .

*Hiába orvos és imádság. Egyszer
szívem te is a sírba fekszel.*

*Belesimult, riadt rommá romolva,
amiből vétettél, a porba.*

*Aztán elvált; ki voltál itt a földön,
mert nem maradt a sírod börtön.*

*Kiszállsz belőle a teremő napra,
felöltözöl goromba gazba;*

*Vagy szép virágruhába lát mindenki...
Ahogy fleted megérdemli.*

GYÖKÖSSY ENDRE

Olvasd és terjeszd lapunkat!

Lakodalmi meghívók,
eljegyzési kártyák és
mindenféle

nyomtatványok
olcsón készülnek

Németh nyomdában

Szt. Antal u. 7.

„OTTHON”

Kiadja a Református Keresztyén Ifjúsági
Egyesület, Hódmezővásárhely.

Előfizetési ár 1 évre 2 pengő.

Felelős szerkesztő: MÓNUS FERENC

Szerkesztő: VARGA JÁNOS.

Felelős kiadó: IH. DURA LAJOS

Nyomatott Németh-nyomdában Szent Antal-u 7.